

انگیزه پیشرفت تحصیلی و مدیران مدارس

مؤلفان:

ایبته دانشمند

آسمه اکبرز

عالیه اکی

فرزانه مسعودی



۱۳۹۶

عنوان و نام پدیدآور	: انگیزه پیشرفت تحصیلی و مدیران مدارس / مولفان آزیتا دانشمند ... (و دیگران)
مشخصات نشر	: تهران : سخنوران، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۰۴ ص: ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
شابک	: 978-600-455-608-8 ریال ۸۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: مولفان آزیتا دانشمند، آمنه کشاورز، عالیہ اکملی، فرزانه مسعودی.
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۱۰۱] - ۱۰۴.
موضوع	: پیشرفت تحصیلی
موضوع	: (Promotion) School
موضوع	: موفقیت تحصیلی
موضوع	: Academic achievement
موضوع	: مدیران مدارس
موضوع	: School principals
شماره رده	: دانشمند شیرازی، آزیتا، ۱۳۴۷ -
رده بندی	: LB۶۳۰۶۳ ۱۳۹۶۳۰۸ /الف
رده بندی دیویی	: ۲۸/۳۷۱
شماره کتاب ملی	: ۵۰۲۶۱۰۱



انگیزه پیشرفت تحصیلی و مدیران مدارس

مولفان: آزیتا دانشمند - آمنه کشاورز - عالیہ اکملی - فرزانه مسعودی

ناشر: سخنوران

صفحه آرایی و طراحی جلد: سخنوران

سال و نوبت چاپ: ۱۳۹۶ - اول

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۵۵-۶۰۸-۸

قیمت: ۸۰۰۰ تومان

کلیه حقوق این اثر محفوظ می باشد.

تهران، میدان انقلاب، خیابان کارگر شمالی، بعد از فرصت، شماره ۱۴۰۷

تلفن: ۰۶۶۴۷۶۳۰۶ - ۰۹۱۹۳۶۱۶۶۱۳ (svnpub@gmail.com)

فهرست مطالب

مقدمه..... ۹

فصل اول ۱۵

انگیزش تحصیلی، خودآگاهی و سرمایه اجتماعی

● انگیزش..... ۱۵

تاریخچه انگیزش..... ۱۶

انگیزه پیشرفت در فرهنگ‌های مختلف..... ۱۸

انواع انگیزش..... ۱۹

انگیزش و یادگیری..... ۲۰

انگیزش و شخصیت..... ۲۱

عوامل موثر بر انگیزش..... ۲۱

● خودآگاهی..... ۲۳

خودآگاهی عمومی خصوصی..... ۲۳

خودپندارنده و انگیزش..... ۲۳

- ۲۴..... رابطه خودپنداره با پیشرفت تحصیلی
- ۲۵..... ریشه‌های خودپنداره:
- ۲۸..... ● سرمایه اجتماعی
- ۲۸..... اعتماد:
- ۲۹..... همیاری:
- ۲۹..... راه‌ابط اجتماعی
- ۲۹..... سرمایه انسانی:
- ۳۰..... عزت نفس (اعتماد به نفس)
- ۳۰..... روابط اجتماعی
- ۳۰..... وضعیت، هنجار خانواده
- ۳۱..... آرامش روانی و عاطفی خانواده
- ۳۱..... نوع دوستان دانش‌آموز و ویژگی‌های آنها
- ۳۱..... تعریف سرمایه اجتماعی، نگاه صاحب‌ظران
- ۳۲..... بورديو
- ۳۳..... کلمن
- ۳۴..... پان‌تام
- ۳۵..... فوکویاما
- ۳۸..... مقایسه سرمایه اجتماعی با سرمایه فیزیکی و انسانی
- ۳۸..... نقش دولت در ایجاد سرمایه اجتماعی

فصل دوم ● ۴۱

پیشرفت تحصیلی و عوامل مؤثر بر آن

- ۴۱..... پیشرفت تحصیلی
- ۴۴..... افت تحصیلی
- ۴۴..... انجام منظم تکالیف درسی در منزل
- ۴۵..... آشنایی والدین با ویژگی‌های روانی فرزندان

۴۵	رفتار معلم و نوع برخورد او در کلاس
۴۵	مدارس اثربخش:
۴۶	اهمیت دوستان
۴۶	رفاقت یا رقابت
۴۷	استفاده از شیوه‌های نوین تدریس
۴۷	عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان
۴۷	تجربه معلمان
۴۸	آماده کردن درس و نمره دادن
۴۸	مهارت‌ها
۴۹	تحصیلات عمومی
۴۹	تحصیلات در زمینه تعلیم و تربیت
۵۱	علل افت تحصیلی دانش‌آموزان
۵۲	علل ترک تحصیل
۵۳	راه‌های کاهش شکست در تحصیل
۵۴	مطالعه برتر
۵۵	نکاتی برای مطالعه برتر
۵۷	تغذیه مناسب
۵۸	پیدا کردن فعالیتهای جایگزینی:
۶۱	خواندن پژوهشی
۶۲	دقیق خوانی
۶۳	تأثیر و نفوذ والدین
۶۴	خودکارآمدی
۶۷	سطح
۶۸	عمومیت
۶۹	نیرومندی
۷۰	تأثیر زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی روی باورهای خودکارآمدی

- نقش باورهای خودکارآمدی در انگیزش افکار و انتخاب اهداف آگاهانه ۷۰
- راهبردهای بهبود خودکارآمدی ۷۱

فصل سوم ● ۷۳

مدیریت آموزشی در مدارس

- تعاریفی از مدیریت کلاس ۷۴
- انواع اساسی و کلی مدیریت آموزشی ۷۶
- تفاوت‌های مدیریت و رهبری آموزشی ۷۶
- توانایی‌های مدیریت و رهبری آموزشی ۷۸
- توانایی‌های رهبری ۸۰
- وظایف اساسی مدیریت آموزشی ۸۱
- مدیریت کیفیت جامع ۸۳
- توجه به نیازها ۸۵
- ارتقای مستمر کیفیت ۸۵
- مشارکت همگانی در مدرسه ۸۶
- چگونگی فرایند حرکت ۸۷
- ویژگی‌های مدیر مدرسه کیفی جامع ۸۹
- پیشنهادات راهبردی برای مدیران ۹۲
- نتیجه‌گیری ۹۷
- منابع ۱۰۱
- منابع فارسی ۱۰۱
- منابع لاتین ۱۰۳

مقدمه

موفقیت تحصیلی افراد از موضوعات مهمی است که تحت تأثیر عوامل مختلفی است. نیاز به پیشرفت یک از نخستین انگیزه‌هایی است که به تفصیل مورد مطالعه قرار گرفته است (مک کلند، اتکینسون، کلارک، لاول: ۱۹۵۳).

انگیزش پیشرفت تحصیلی در محیط تحصیلی با رفتارهایی اطلاق میگردد که منجر به یادگیری و پیشرفت میسود انگیزش پیشرفت با عوامل بسیاری در ارتباط است که میتوان دو مقولۀ ویژگی‌های آموزشی و اجتماعی را از مهمترین آنها دانست (اسپنس و هلم رایش، ۲۰۱۱). بنابراین از آنجایی که شرط مهم برای رشد و شکوفایی هر جامعه‌ای وجود افراد آگاه، کارآمد و خلاق

است، لذا پرورش و تقویت انگیزه پیشرفت سبب ایجاد انرژی و جهت دهی مناسب رفتار، علایق و نیازهای افراد در راستای اهداف ارزشمند و معین میشود. کسانی که انگیزه پیشرفت بالادارند، می‌خواهند کامل شوند و کارکرد خود را بهبود بخشند. آنان وظیفه شناس اند و ترجیح می‌دهند کارهایی انجام دهند که چالش برانگیز است. به کاری دست زنند که ارزشمندی پیشرفتشان به گونه‌ای رضای بخش باشد. با پیشرفت دیگران یا خواه بر پایه ملاک‌های دیگر، شدن باشد. این افراد از عزت نفس برخوردارند، مسئولیت فردی را ترجیح می‌دهند و دوست دارند که به گونه‌های ملموس از نتایج کار خود آگاه شوند.

دستگاه آموزش و پرورش به عنوان بارزترین نمونه سرمایه گذاری انسانی در هر کشوری، مهمترین مسئولیت در زمینه شکوفایی را دارد. با توجه به گفته دانشمند معروف فیلیپ کوهن «اگر قرار است تحولی در آموزش و پرورش صورت گیرد باید حتی از مدیریت آن شروع شود» (عسگریان، ۱۳۷۸، ص ۱۴۸) بدون شک مدیریت تعیین کننده‌ای در اثر بخشی سازمان از جمله سازمانهای آموزشی بعهدہ دارد، چرا که اثر بخشی سازمان را می‌توان از طریق توانایی مدیران به حداکثر رساندن تعامل بین ساختار و فرایند سازمان اندازه گیری کرد (شیرازی، ۱۳۷۳، ص ۲۸۸) در حصول به هدفهای سازمان آموزشی و مدیریت اثر بخشی، انگیزش تأثیر فراوان دارد. مدیر زمانی می‌تواند خوب کار کند که بطور مطلوبی برانگیخته باشد. یکی از

نیازهای اساسی و تعیین کننده رفتار انسانی «نیاز به پیشرفت» است که به عنوان یکی از جلوه‌های نیاز به خود شکوفایی شناخته شده است. این نیاز یکی از عمده ترین ابزاری است که انگیزش را از برون به درون انسان می‌کشانند و کنترل را به خود فرد منتقل می‌کند (اوراعی یزدان، ۱۳۷۳).

در دیرباز مسأله از بین بردن افت آموزش یا پیشرفت تحصیلی مورد بحث و توجه متخصصان تعلیم و تربیت بوده و همواره در پی آن پیشنهادات، ابتکارها و سیاست‌هایی به همین منظور وجود داشته تا بتواند جلای این معضل فرهنگی را گرفته و استفاده بهینه از امکانات مالی و منابع محدود کشور به عمل آید تا شاید برای همیشه این مشکل اساسی آموزش زدوده شود و دیگر شاهد حیف و میل شدن بیهوده بودجه‌های نظام آموزشی خود نباشیم. (ناهاییت و گوشال، ۱۹۹۸).

موضوع جلوگیری از افت تحصیلی یا کاهش آن در جهت پیشرفت تحصیلی بالنفسه از اهمیت ویژه‌ی برخوردار است و همواره مورد توجه تمامی مسؤولان نظام آموزشی قرار گرفته است و سعی و تلاش دارد بتواند با بسیج نیروهای کارا و کارآمد سطح علمی و فرهنگی افراد را ارتقا داده و مراکز و موسسات صنعتی، علمی و تجاری جامعه را از وجود متخصصان آگاه و توانمند بهره‌مند سازد. از این جهت سعی و تلاش همه ما این بوده که در یاری رساندن به این هدف ارزشمند تا جایی که می‌توانیم در این راه خود را مسؤول

دانسته و تلاشی بسیار ناچیز ولو در ارائه یک راهکار کوچک انجام داده یا با یادآوری و انجام و اجرای شیوه‌ها و برنامه‌های خاص آموزشی راه رسیدن به این هدف را تسهیل بخشیم. (ناهاییت و گوشال، ۱۹۹۸).

با توجه به یافته‌های علمی، پیشرفت تحصیلی در سطوح مختلف، عمدتاً متأثر از خاستگاه اجتماعی و متغیرهایی همچون سرمایه اجتماعی، ویژگی‌های فردی همچون هوش و استعداد تحصیلی است. به خیر، متأثر از زمینه اجتماعی افراد است. بررسی پژوهش‌های انجام شده در داخل و خارج از کشور نشان می‌دهد که به عنوان یک یافته مشترک عام، حتی در کشورهای توسعه یافته و پیشرفته، دسترسی به موفقیت تحصیلی متأثر از زمینه‌های اجتماعی - اقتصادی افراد - سرمایه اجتماعی به سه بُعد: ساختاری، شناختی و ارتباطی تقسیم می‌شود (ناهاییت و گوشال، ۱۹۹۸).

بدیهی است که کشور ما به مطالعات و تحقیقات مربوط به آموزش و پرورش نوجوانان و کودکان نیاز فراوان دارد. در این میان لازم است به مسائل و مشکلات مهمی که به نحوی به پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان لطمه می‌زند توجه لازم مبذول گردد. مرادی، علیرضا، ۱۳۸۰).

لذا تحقیقاتی علمی در این زمینه برای رسیدن به وضع مطلوب و ضروری به نیاز است که از طریق یافتن راههای پیشرفت تحصیلی از

جنبه‌های عوامل موثر خانوادگی، آموزشی و پرورشی در این مسیر قدم‌های موثر و راهگشایی در جهت حل این مشکل بزرگ برداشته شود که مهمترین و پراهمیت‌ترین بررسی‌ها و دست آوردها از مسائل و عوامل خانوادگی و نقش مدیران مدارس در جنبه‌های ی‌شرفت تحصیلی از هدف‌های عمده و اساسی ما در این کتاب ی‌باشد.